

ΜΟΝΑΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΡΑΣΙΝΙΖΩ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΟΥ ΠΡΑΣΙΝΙΖΩ ΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΜΟΥ» ΞΕΚΙΝΑ...

Δρ Αραβέλλα Ζαχαρίου
Προϊστ. Μονάδας Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη
Πρόεδρος Επιτροπής Ηνωμένων Εθνών για την ΕΑΑ

**Γιατί το
συγκεκριμένο
πρόγραμμα;**

Εντάσσεται στις βασικές πολιτικές του ΥΠΠΑΝ για να καταστούν τα θέματα του Περιβάλλοντος και της Αειφόρου Ανάπτυξης επίκεντρο της Σχολικής Μονάδας

Συνιστά τμήμα της αναθεωρημένης Στρατηγικής του ΥΠΑΝ για την ΕΑΑ και την Πράσινη Μετάβαση με επίκεντρο την Αειφόρο Ανάπτυξη 2030

Αποτελεί τμήμα των γενικότερων κινητοποιήσεων στην Κύπρο για ενίσχυση του πρασίνου στον τόπο μας

Συνάδει με τις βασικές αρχές για εξωραϊσμό του σχολικού χώρου, με γνώμονα την ποιοτική αναβάθμισή του

Ανταποκρίνεται στο ζητούμενο για ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης μέσα από την εμπειρική και βιωματική ενασχόληση των μαθητών/τριών

Συνάδει με την Παγκόσμια Ατζέντα των Στόχων της Αειφόρου Ανάπτυξης, με έμφαση στους στόχους της ποιοτικής εκπαίδευσης, Αειφόρες Πόλεις και Κοινότητες, Δράση για το Κλίμα, η ζωή στη Γη (δάση και βιοποικιλότητα)

Αποτελεί οργανικό τμήμα της πολιτικής του ΥΠΑΝ για την καθιέρωση της Ολιστικής Σχολικής Προσέγγισης σε όλα τα σχολεία για να καταστούν αειφόρα

Ο σχολικός χώρος και οι κτηριακές υποδομές μέσα από συγκεκριμένες και οργανωμένες πράσινες περιβαλλοντικές παρεμβάσεις μπορούν να καταστούν τμήμα της μαθησιακής διαδικασίας.

Η γνωριμία των μαθητών/τριών με τη διαδικασία της δεντροφύτευσης, αλλά και της συντήρησης και διατήρησης των χώρων πρασίνου.

Η σύνδεση των μαθητών/τριών και των λοιπών μελών της σχολικής κοινότητας με το Χώρο και τη Γη και η ανάπτυξη του αισθήματος του ανήκειν, ως βασικής αρχής για την διατήρηση και την προστασία ενός χώρου.

Η συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι η δεντροφύτευση και γενικότερα η δημιουργία χώρων πρασίνου, προϋποθέτει, από όλους μας, τη φροντίδα και συντήρησή τους.

Η εξοικείωση των μαθητών/τριών με τεχνικές καλλιέργειας, φροντίδας και περιποίησης των χώρων πρασίνου.

Η ποιοτική αναβάθμιση της σχολικής μονάδας, μέσω της δημιουργίας χώρων πρασίνου οι οποίοι μπορούν να συμβάλουν στον εξωραϊσμό του σχολικού χώρου, στην υγιή και δημιουργική απασχόληση των μαθητών/τριών, στη δημιουργία χώρων σκίασης και στην ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με εμπειρικό και βιωματικό τρόπο.

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΕΙΝΑΙ
ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΟΙ ΚΑΙ
ΚΑΛΥΠΤΟΥΝ ΠΕΡΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ
ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

Η ανάπτυξη συμμετοχικών δράσεων στο σχολείο και στην κοινότητα οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής, μέσα από την ενίσχυση του πράσινου στο σχολείο και στην κοινότητα.

Η ανάδειξη της προσωπικής ευθύνης και την ενεργούς συμμετοχής στα θέματα που άπτονται του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης.

Το άνοιγμα του σχολείου στην κοινότητα, η δικτύωση και η συνεργασία με το σύνολο των ενδιαφερομένων μερών στα θέματα που άπτονται του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης.

Η ενίσχυση, συστηματοποίηση και ανάδειξη των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται στα σχολεία για την καλλιέργεια πράσινης συνείδησης και προώθησης ευρύτερα της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη.

Η ανάδειξη του ενεργού και του περιβαλλοντικά εγγράμματος πολίτη μέσα από οργανωμένες παρεμβάσεις στο σχολείο και στην κοινότητα, οι οποίες διέπονται από συστηματικότητα, συνέπεια και συνέχεια.

Η ΕΠΙΤΕΥΞΗ
ΤΟΥΣ
ΠΡΟΥΠΟΘΕΤΕΙ
ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΟΛΩΝ ΤΩΝ
ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ
ΜΕΡΩΝ

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ/ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Τα σχολεία «φυτώρια» ανάπτυξης ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μετασχηματισμός των σχολικών αυλών

Υιοθεσία και Φροντίδα του ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΚΑΙ ΟΧΙ ΑΠΛΗ ΔΕΝΤΡΟΦΥΤΕΥΣΗ

Συμμετοχική και Ομαδική Προσπάθεια
(Σχολείο, Σπίτι, Κοινότητα, Κοινωνικοί Εταίροι)

Εθελοντισμός

Σχολική Αυλή

**ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕ
ΠΟΙΟ ΤΡΟΠΟ**

**Αναδιαμόρφωση
Σχολικού Χώρου**

**Περιφράξεις
Σχολείων**

**ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕ
ΠΟΙΟ ΤΡΟΠΟ**

**Σε χώρους
που θα
υποδειχθούν
από τους
Δήμους**

Ένα πρόγραμμα το οποίο στηρίζεται σε όλα τα στάδια του σχεδιασμού, υλοποίησης από τη Μονάδα ΕΠΑΑ:

- Ενημερωτικές συναντήσεις πριν την υλοποίηση του προγράμματος
- Επιμορφωτικές συναντήσεις για τα σχολεία που ξεκινούν το πρόγραμμα
- Ένας μέντορας/σύμβουλος της Μονάδας ΕΠΑΑ για υποστήριξη και καθοδήγηση των σχολείων σε σχολική βάση

Υποβολή κάτοψης
του χώρου που θα
τοπιοτεχνηθεί

Υποβολή πλάνου
συντήρησης και
βιωσιμότητας των
χώρων πρασίνου

Τι απαιτείται
για τη
συμμετοχή
του κάθε
σχολείου

Πλάνο τοπιοτέχνησης
του χώρου

Υποβολή
παιδαγωγικού
πλαisiού εμπλοκής
των
μαθητών/μαθητριών
και της συμμετοχής
του συνδέσμου
γονέων και άλλων
κοινωνικών εταίρων

Υποβολή πλάνου
αναγκών και
κοστολόγηση

Παροχή
εμπειρογνωμοσύνης

Παροχή
επαγγελματικής
καθοδήγησης

Παροχή υπηρεσιών
σε θέματα σχετικά με
την τοποτέχνηση, τη
φύτευση, τρόπους
συντήρησής τους

Παροχή υλικών
και μέσων

Επιπρόσθετη
οικονομική
υποστήριξη εάν
και εφόσον
χρειάζεται

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΜΕ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ:

Είναι πρόγραμμα:

1. Συνεργασίας
2. Ομαδικότητας
3. Κοινής προσπάθειας
4. Συνευθύνης
5. Συναπόφασης
6. Κοινής φροντίδας και διατήρησης

Κριτήρια επιλογής των σχολείων

1.Γεωγραφική αντιπροσώπευση

1.Πληρότητα σχεδίου τοπιοτέχνησης

1.Πληρότητα παιδαγωγικού πλάνου και συμμετοχής των παιδιών από τη φάση της τοπιοτέχνησης μέχρι και την υλοποίηση, τη φροντίδα και τη συντήρηση των χώρων πρασίνου

1.Πληρότητα πλάνου συντήρησης, φροντίδας και βιωσιμότητας

1.Εκτίμηση δαπάνης

Υποβολή 55 προτάσεων

39 σχολεία άμεση έναρξη υλοποίησης του προγράμματος

3-ετές πρόγραμμα

Για κάθε σχολείο μέχρι και 10.000 χρηματοδότηση για τη δημιουργία του χώρου πρασίνου τον 1^ο χρόνο και για τα άλλα δύο χρόνια οικονομική υποστήριξη για φροντίδα και συντήρηση

2024: 300.000

2025: 500.000

Το χρόνο θα προκηρύσσεται κάθε χρόνο.

Στόχος όλα τα σχολεία να δημιουργήσουν τους δικούς τους χώρους πρασίνου. Δεν είναι πρόγραμμα κατάταξης ή ιεράρχησης.

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΡΑΣΙΝΙΖΩ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΡΑΣΙΝΙΖΩ ΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΜΟΥ» ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2024-2025		
ΠΡΑΣΙΝΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
Άμεση καταβολή της χρηματοδότησης και έναρξη υλοποίησης προγράμματος- Οκτώβριος 2024	Καταβολή της χρηματοδότησης και έναρξη λειτουργίας του προγράμματος αφού γίνουν βελτιώσεις στην πρόταση- τέλη Νοεμβρίου 2024	Επανεπιβολή της πρότασης μέχρι τον Δεκέμβριο και καταβολή της χρηματοδότησης και έναρξη του προγράμματος Ιανουάριο 2025
ΛΕΥΚΩΣΙΑ		
Δημοτικό Σχολείο Καίμακλιού Β' (ΚΒ)	Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς Γ'	Δημοτικό Σχολείο Αγίου Δομετίου Α'
Δημοτικό Σχολείο Λακατάμειας Β' - Αγίου Μάμα	Δημοτικό Σχολείο Ιδαίου Β'	Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς Δ' (ΚΑ)
Δημοτικό Σχολείο Αγκροκητιάς	Δημοτικό Σχολείο Λατσιών Β' (ΚΑ και ΚΒ)	Δημοτικό Σχολείο Ιδαίου Γ'
Δημοτικό Σχολείο Μαθιάτη	Δημοτικό Σχολείο Μακεδονίτσας Β'	Δημοτικό Σχολείο Τσερίου Α'
Δημοτικό Σχολείο Ορούντας	Δημοτικό Σχολείο Περνέρα	Γυμνάσιο Ανθουπόλεως
Δημοτικό Σχολείο Παλουριώτισσας Α' (ΚΑ και ΚΒ)	Γυμνάσιο Διανέλλου και Θεοδότου	Περιφερειακό Γυμνάσιο Αγίας Βαρβάρας
Δημοτικό Σχολείο Πέρα Χωρίου Νήσου Α'	Γυμνάσιο Παλουριώτισσας	Α' ΤΕΣΕΚ Λευκωσίας
Δημοτικό Σχολείο Κλήρου	Παγκύπριο Γυμνάσιο	
Λύκειο Κύκκου Β'	Λύκειο Παλουριώτισσας	
Νηπιαγωγείο Ιδαίου Α' - Ανδρέα Παναγιώδη	Λύκειο Ιδαίου	
Σχολή Κωφών - Γεώργιος Μάρκου		

ΛΑΡΝΑΚΑ		
Δημοτικό Σχολείο Προδρόμου (ΚΑ)	Γυμνάσιο Δροσιάς	
Δημοτικό Σχολείο Ζυγίου-Μαρί (Ενιαίο Ολοήμερο)		
Δημοτικό Σχολείο Ορμίδειας Α'		
Δημοτικό Σχολείο Καμάρων		
Λύκειο Βεργίνας		
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ		
Δημοτικό Σχολείο Δερύνηας Γ'	Δημοτικό Σχολείο Αυγόρου	
Γυμνάσιο Κοκκινόχωριών		
ΤΕΣΕΚ Αυγόρου		
ΛΕΜΕΣΟΣ		
Νηπιαγωγείο Λεμεσός ΙΗ' - Αγίου Αντωνίου	Δημοτικό Σχολείο Ποταμού Γερμασόγιας Β'	Δημοτικό Σχολείο Ύψωνα Γ'
Λανίτειο Λύκειο	Δημοτικό Σχολείο Μέσα Γειτονιάς ΚΘ' - Γ.Ν. Καλογερόπουλου	Δημοτικό Σχολείο Παραμύθας- Σπιταλίου
		Γυμνάσιο Καλογερόπουλου
		Λύκειο Αγίου Αντωνίου
ΠΑΦΟΣ		
Νηπιαγωγείο Πάφου Η' - Αναβαργός	Δημοτικό Σχολείο Πάφου Β' - Δημήτριο	Δημοτικό Σχολείου Πάφου ΙΓ'
	Γυμνάσιο Αποστόλου Ανδρέα Έμπας	Δημοτικό Σχολείο Κισσόνεργας -Χρίστου Κκέλη
	Λύκειο Γιαννάκη Ταλιώτη Γεροσκήπου	Νηπιαγωγείο Κισσόνεργας - Γεωργίου Μιχαήλ
		ΤΕΣΕΚ Πάφου

Χρίστια, Α' τάξη
 Διαλέγω τον Α, διότι μπορούμε να πάμε πιο εύκολα στον χώρο αυτό από τις αίθουσές μας για να ξεκουραστούμε και να τον φροντίσουμε.

Σεμέλη, Γ' τάξη
 Υποστηρίζω τον χώρο Α, επειδή βρίσκεται δίπλα από τις τάξεις μας που χρειάζονται περισσότερη σκιά.

Ορφέας, Γ' τάξη
 Προτιμώ τον χώρο Α, επειδή είναι πιο εύκολο για εμάς να πάμε εκεί. Υπάρχουν ήδη κάποια δέντρα. Μπορούμε να προσθέσουμε κι άλλα δέντρα.

Ζωή, Γ' τάξη
 Επιλέγω τον χώρο Α, διότι δεν έχει σκιά σε όλο τον χώρο. Ακόμη υπάρχουν ήδη κάποια δέντρα. Μπορούμε να φυτέψουμε κι άλλα.

Ιάσοντας, Β' τάξη
 Αν διαλέξουμε τον χώρο Α, θα έχουμε κι άλλες κρυψώνες πίσω από τα νέα δέντρα και τους θάμνους.

Μαριάννα, Ε' τάξη
 Επιλέγουμε τον χώρο Α διότι έχει

Εντοπίζουμε τους υποψήφιους χώρους του Δημοτικού σχολείου Αγροκηπιάς που μπορούν να γίνουν χώροι πρασίνου.

16/5/2024
 ΑΠΟΣΤΟΛΗ: Επιχειματολογούμε και υποστηρίζουμε έναν από τους δύο χώρους. Χώρος Α ή χώρος Β;

Λουκάς, Β' τάξη
 Ψηφίζω τον χώρο Α, διότι από τα φυτά που έχουμε ήδη, κάποια από αυτά μας δίνουν προϊόντα, όπως τα αρωματικά βότανα.

Θέκλια, Στ' τάξη
 Επιλέγουμε τον χώρο Α, γιατί ο χώρος Β δεν χρησιμοποιείται τόσο συχνά για παιχνίδια και εξερεύνηση όσο ο χώρος Α.

Κωνσταντίνος, Β' τάξη
 Επιλέγουμε τον χώρο Α, διότι είναι πιο εύκολο να πάμε εκεί.

Στάδιο 2: Καταγραφή αναγκών στον χώρο πρασίνου

Λιλιάννα, Στ' τάξη
Πράκτης: Δεν υπάρχει αρκετή σκιά στον χώρο. Χρειάζεται να φυτέψουμε αναρριχητικά φυτά στα νότια κάγκελα του σχολείου μας, ώστε να έχουμε περισσότερη σκίαση, να ενισχυθεί ως χώρος παιχνιδιού και μαθήματος έξω από την τάξη. Τέλος, με τη φύτευση φυτών στα κάγκελα θα μειωθεί ο θόρυβος από τα οχηματαγωγικά οχήματα ή άλλα οχήματα περνούν έξω από το σχολείο μας.

Μάριος, Στ' τάξη
Λαχανόκηπος: Χρειαζόμαστε έναν χώρο που θα φυτεύουμε λαχανικά και κηπευτικά. Το μέρος στον πράσινο χώρο που προτείνω έχει αρκετό ήλιο που θα βοηθήσει τα φυτά να μεγαλώσουν. Τα προϊόντα του λαχανόκηπου μπορούμε να τα χρησιμοποιούμε στο μάθημα της Αγωγής Υγείας. Ακόμη θα μπορούσαμε να τα πωλούμε σε οικογένειες του σχολείου μας.

Εμπλοκή μαθητών/μαθητριών στην επιλογή του χώρου
 Ανάπτυξη κριτηρίων επιλογής χώρου με σκοπό τη βελτίωση του μικροκλίματος και την αξιοποίησή του ως εκπαιδευτικό εργαλείο

Επιλογή κατάλληλης τοποθεσίας:

- Χώρος **εύκολα προσβάσιμος** από τη σχολική κοινότητα (Λανίτειο Λύκειο, Λύκειο Κύκκου Β', Λύκειο Βεργίνας, Δημοτικό Κλήρου, κ.λπ.)
- **Καθημερινή χρήση** του χώρου από μαθητές/μαθήτριες (Λανίτειο Λύκειο, Λύκειο Κύκκου Β', κ.λπ.)
- Ποσοστό **ηλιοφάνειας, προσανατολισμός** (Λανίτειο Λύκειο, Λύκειο Κύκκου Β', Λύκειο Βεργίνας, κ.λπ.)
- **Περιορισμοί ΥΠΑΝ** (Λύκειο Κύκκου Β')
- **Δυνατότητα συντήρησης** (Λύκειο Κύκκου Β')
- **Δυνατότητα σκίασης** του χώρου από δέντρα (Λύκειο Κύκκου Β')
- **Ανεκμετάλλευτη, υποβαθμισμένη περιοχή** (Λύκειο Βεργίνα, Νηπιαγωγείο Αγίου Αντωνίου Λεμεσού)
- **Δυνατότητα διαμόρφωσης υπαίθριου χώρου διδασκαλίας** (Λύκειο Βεργίνα, Νηπιαγωγείο Αγίου Αντωνίου Λεμεσού)
- **Αναβάθμιση αισθητικής αξίας για την κοινότητα** (Λύκειο Βεργίνα)
- **Αξιοποίηση όμβριων υδάτων - ορθολογιστική διαχείριση υδάτινων πόρων** (Λύκειο Βεργίνα)
- **Διατήρηση της τοπικής βιοποικιλότητας** (Δημοτικό Μαθιάτη)
- **Πολυλειτουργικότητα** του χώρου: να εξυπηρετεί πολλαπλές ανάγκες, όπως την εκπαίδευση, τη χαλάρωση, την αναψυχή και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση (Δημοτικό Μαθιάτη, Νηπιαγωγείο Αγίου Αντωνίου Λεμεσού, κ.λπ.)

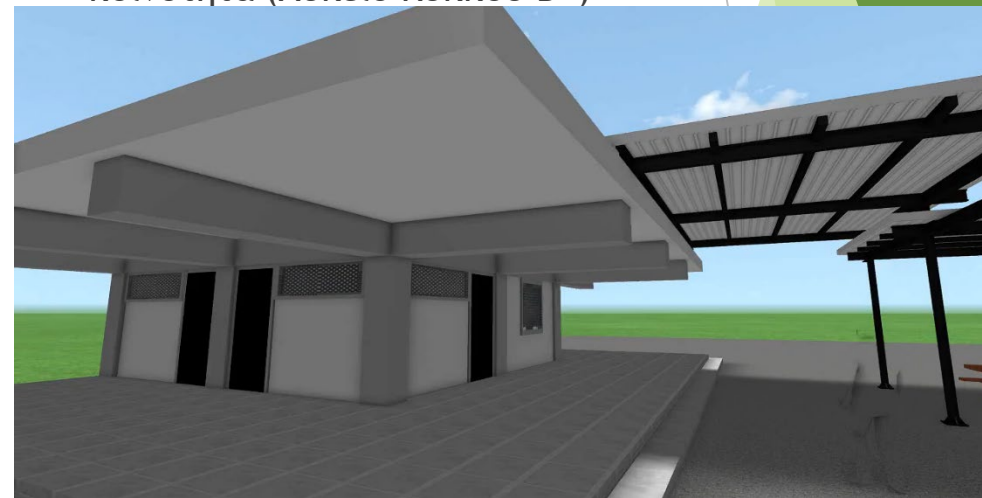
Αποτέλεσμα συνεργασίας και
εθελοντικής εργασίας και
προσφοράς εκπαιδευτικών,
μαθητών/μαθητριών, συνδέσμου
γονέων, σχολικής εφορίας

Σχέδια από μαθητές/μαθήτριες
Λύκειο Κύκκου Β΄

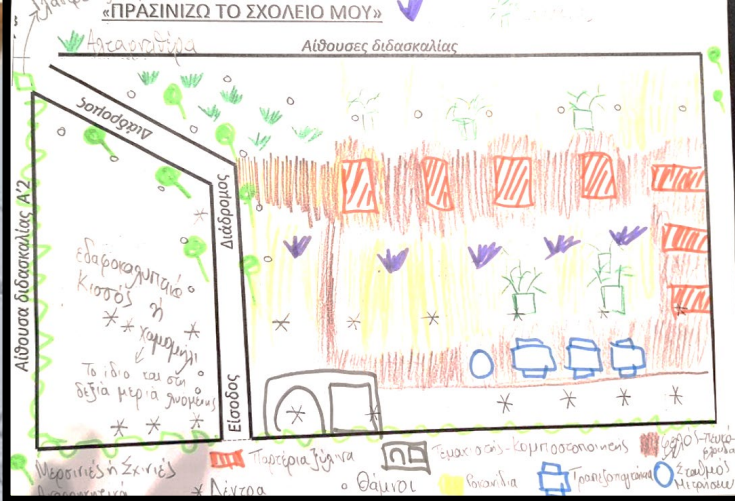
Εμπλοκή μαθητών/μαθητριών στην τοπιοτέχνηση

- ▶ Υποβολή τεκμηριωμένων προτάσεων μέσω ερωτηματολογίου και αξιολόγησή τους στη βάση κριτηρίων που αναπτύχθηκαν (Λύκειο Κύκκου Β΄)
- ▶ Μελέτη πεδίου και ανάπτυξη κριτηρίων επιλογής χώρου (Λανίτειο Λύκειο)
- ▶ Παρουσίαση της τελικής επιλογής του χώρου στη σχολική κοινότητα (Λύκειο Κύκκου Β΄)
- ▶ Υποβολή προτάσεων με μορφή σχεδίου από τη σχολική κοινότητα (Λύκειο Κύκκου Β΄)
- ▶ Τελική τοπιοτέχνηση ως προσφορά από την τοπική κοινότητα (Λύκειο Κύκκου Β΄)

ΑΜΟΙΒΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΟΠΟΥ ΚΡΙΝΕΤΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ		
Τοπιοτέχνης		Δωρεάν

Τοπιοτέχνηση από την τοπική κοινότητα, Λύκειο Κύκκου Β΄

Εμπλοκή μαθητών/ μαθητριών στην τοπιοτέχνηση

- ▶ Μελέτη πεδίου στη σχολική αυλή
- ▶ Αξιολόγηση των υποψήφιων χώρων στη βάση δοσμένων κριτηρίων
- ▶ Μελέτη παραδειγμάτων και κάλων πρακτικών δημιουργίας κήπου
- ▶ Συνέντευξη από τοπιοτέχνη
- ▶ Μαθηματικά και Γεωγραφία στον κήπο: μέτρηση διαστάσεων του χώρου, υπολογισμός εμβαδού, αποτύπωση κατοψης σε χαρτί.
- ▶ Σχεδίαση των ιδεών στην κάτοψη.
- ▶ Αξιολόγηση και τελικό σχέδιο

Δημοτικό Σχολείο Κλήρου

Τοπιοτέχνηση

1. Χώροι εργασίας και δημιουργικότητας

- **Σκίαση με φυτά:** Χρήση ψηλών δέντρων για προστασία από τον ήλιο, ώστε ο χώρος εργασίας να είναι ευχάριστος και λειτουργικός κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.
- **Πίνακες διδασκαλίας εξωτερικού χώρου:** Εγκατάσταση κινητών ή μόνιμων πινάκων εξωτερικού χώρου.
- **Χώροι εργαστηρίων:** Δημιουργία χώρων με τραπέζια και πάγκους εργασίας όπου οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να ασχολούνται με πρακτικές δραστηριότητες, π.χ. καλλιέργεια φυτών, παρατήρηση μικροοργανισμών κ.λπ.

Δημοτικό Σχολείο Κλήρου

Λύκειο Κύκκου Β΄

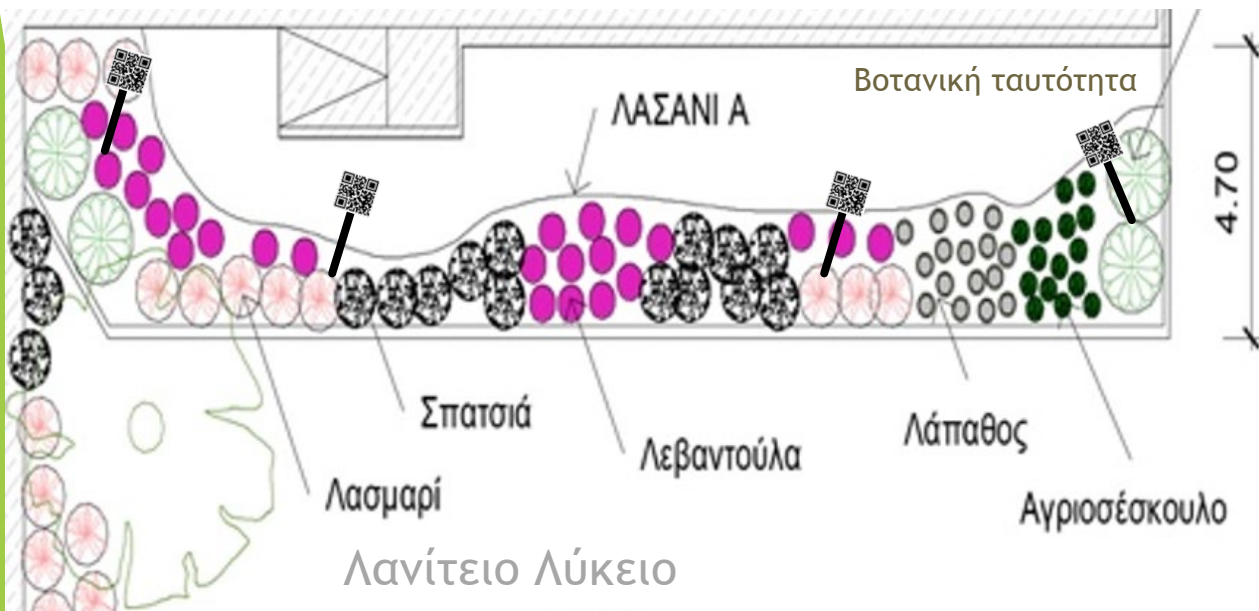

Νηπιαγωγείο Αγίου Αντωνίου

Τοπιοτέχνηση

2. Μονοπάτια εξερεύνησης

- **Δημιουργία διαδρομών με σήμανση:** Κατασκευή μονοπατιών που να οδηγούν σε διαφορετικά τμήματα του χώρου, με πινακίδες που εξηγούν τη χλωρίδα και πανίδα, ή διάφορα περιβαλλοντικά φαινόμενα. Οι πινακίδες μπορεί να περιλαμβάνουν ερωτήσεις και πληροφορίες για τους εκπαιδευόμενους, ώστε να μάθουν κατά τη διάρκεια της εξερεύνησης.
- **Σημεία παρατήρησης:** Δημιουργία μικρών παρατηρητηρίων για πουλιά ή άλλους οργανισμούς, ενσωματώνοντας π.χ. ξύλινους πύργους ή χαμηλές εξέδρες, από όπου οι μαθητές μπορούν να παρατηρούν το φυσικό περιβάλλον.
- **Εξερεύνηση διαφορετικών οικοσυστημάτων:** Εάν υπάρχει δυνατότητα, μπορεί να δημιουργηθούν περιοχές με διαφορετικά μικρο-οικοσυστήματα (π.χ. υγρότοποι, ξηρές περιοχές, κήποι με αρωματικά φυτά) κατά μήκος των μονοπατιών για να ενθαρρυνθεί η εξερεύνηση και η μάθηση για διαφορετικά είδη οικοσυστημάτων.

Νηπιαγωγείο Αγίου Αντωνίου

Μοτίβο δέντρ.-Μονοπάτι αισθήσεων

Εδώ είναι ο χώρος με το μοτίβο 5 δέντρων, μαστιχιάς και μουριάς. Μπροστά από τα δέντρα θα φτιάξουμε ένα μονοπάτι αισθήσεων. Θα είναι φτιαγμένο με ξύλινα πλαίσια και θα μοιάζει με σκάλα στο έδαφος. Στα ορθογώνια πλαίσια που θα δημιουργηθούν, θα τοποθετηθούν υλικά της φύσης, όπως φύλλα, χαλίκια, άχυρα, πευκοβελόνες, φελλοί, καρποί. Βγάλτε τα παπούτσια, περπατήστε με άνεση ξυπόλητοι στο μονοπάτι και επανασυνδεθείτε με τη φύση!

Δημοτικό Σχολείο Αγκοκηπιάς

Ο Διόνυσος και το αμπέλι. Ο Μαθιάτης και το αρχαιολογικό εύρημα. Απόφαση δημιουργίας Κήπου του Διόνυσου!!!

Δημοτικό Σχολείο Μαθιάτη

Τοπιοτέχνηση

3. Κήποι μάθησης

- **Θεματικοί κήποι:** Δημιουργία κήπων με θεματική προσέγγιση, όπως κήποι φυτών που ενισχύουν την επικοινωνία από έντομα (κήπος επικοινωνίας), βοτανικοί κήποι με αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά, ή λαχανόκηποι όπου οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να καλλιεργούν τα δικά τους λαχανικά. Θεματικοί κήποι με ιστορικό και πολιτισμικό περιεχόμενο (Νηπιαγωγείο Αγίου Αντωνίου, Δημοτικό Μαθιάτη), για την ανάδειξη της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής τους.
- **Κήπος διαχείρισης αποβλήτων:** Χώρος όπου οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να μάθουν για τη διαχείριση αποβλήτων και την ανακύκλωση μέσω διαδραστικών εγκαταστάσεων, όπως κομποστοποίηση, τεμαχισμός κλαδεμάτων, ανακύκλωση νερού, χρήση ανακυκλωμένων υλικών για κατασκευές (Δημοτικό Σχολείο Μαθιάτη)

Δημοτικό Σχολείο Αγκοκητιάς

Σύνδεση με το ΑΠ Λύκειο Κύκκου Β΄

Τέχνη

- ▶ ψηφιδωτό στις τσιμεντένιες λεκάνες δέντρων
- ▶ Παρατήρηση και σχεδίαση εκ του φυσικού στους χώρους πρασίνου
- ▶ κολάζ με φυσικά υλικά
- ▶ Φωτογραφική απεικόνιση του κήπου σε διαφορετικές εποχές.

Βιολογία

- ▶ δομή του άνθους, επικονίαση, αναπαραγωγή στα φυτά και τρόπος κληρονομησης χαρακτηριστικών τους.
- ▶ ροή ενέργειας στα οικοσυστήματα, τροφικές σχέσεις των οργανισμών στα οικοσυστήματα, διαδικασίες της φωτοσύνθεσης και της κυτταρικής αναπνοής,
- ▶ μικροσκοπική παρατήρηση των στομάτων στα φύλλα του φυτού, αλλά και της τομής του φύλλου.
- ▶ δημιουργία χώρων με ανθοφόρα φυτά:

Μαθηματικά:

- ▶ Υπολογισμός τους κόστους συντήρησης του χώρου
- ▶ Μέτρηση της ανάπτυξης των φυτών και παρουσίαση των στοιχείων σε γραφική παράσταση.
- ▶ Σύγκριση της ανάπτυξης μεταξύ των διαφορετικών φυτών.
- ▶ Γραφική παράσταση η οποία θα δείχνει την θερμοκρασία του χώρου στη διάρκεια μίας μέρας. Σύγκριση των ημερών σε διαφορετικές εποχές.
- ▶ Ανακάλυψη της χρυσής αναλογίας και του αριθμού φ.
- ▶ Παρατήρηση της ακολουθίας Fibonacci στη φυλλοταξία

Παιδαγωγικές μέθοδοι

1. Ανακαλυπτική μάθηση:

- **Ερευνητικά ερωτήματα:** Θέτουν ερωτήματα όπως "Ποια είδη φυτών υπάρχουν στον κήπο;" ή "Πώς επηρεάζει η θερμοκρασία την ανάπτυξη των φυτών;".
- **Παρατήρηση και καταγραφή:** Συλλέγουν δεδομένα μέσω παρατήρησης, καταγραφής και μέτρησης, χρησιμοποιώντας φύλλα παρατήρησης ή ψηφιακές εφαρμογές.
- **Ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων:** Αναλύουν τα δεδομένα που συλλέγουν, καταλήγοντας σε συμπεράσματα και απαντώντας στα ερευνητικά ερωτήματα.

2. Συνεργατική μάθηση:

- **Ομαδικά projects:** Συνεργάζονται σε ομάδες για να ολοκληρώσουν projects, όπως ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός παρτεριού, η κατασκευή ενός ξενοδοχείου εντόμων ή η δημιουργία ενός φυτολογίου.
- **Κοινή λήψη αποφάσεων:** Συζητούν και λαμβάνουν από κοινού αποφάσεις για τον τρόπο υλοποίησης των projects, μοιράζοντας ρόλους και ευθύνες.

3. Βιωματική μάθηση:

- **Φύτευση και φροντίδα φυτών:** Οι μαθητές/μαθήτριες φυτεύουν σπόρους ή φυτά, τα ποτίζουν, τα λιπαίνουν και τα φροντίζουν, παρακολουθώντας την ανάπτυξή τους.
- **Κομποστοποίηση:** Συλλέγουν οργανικά υλικά, τα κομποστοποιούν και χρησιμοποιούν το compost για να θρέψουν τα φυτά.
- **Κηπουρικές εργασίες:** Αναλαμβάνουν κηπουρικές εργασίες, όπως το κλάδεμα, το ξεβοτάνισμα ή το σκάλισμα του εδάφους.

4. Διαθεματική προσέγγιση:

- **Σύνδεση με το πρόγραμμα σπουδών:** Συνδέουν τις δραστηριότητες στον κήπο με μαθήματα όπως η βιολογία, η χημεία, η φυσική, η τέχνη ή η γλώσσα.
- **Ενσωμάτωση γνώσεων:** Χρησιμοποιούν τις γνώσεις που αποκτούν σε διάφορα μαθήματα για να λύσουν προβλήματα και να λάβουν αποφάσεις σχετικά με τον κήπο.

Σύνδεση με το ΑΠ Δημοτικό Ιδαλίου Β΄

Ποιες ικανότητες **STEAME** και ικανότητες ενεργούς πολιτότητας θα επιδιώξετε να αναπτυχθούν μέσα από την εφαρμογή του προγράμματος;

Ικανότητες είναι **οι γνώσεις**, **οι δεξιότητες**, **οι αξίες** και **οι στάσεις** που χρειάζονται τα άτομα για την επίλυση αυθεντικών, αδόμητων, πολύπλοκων προβλημάτων, ώστε να υποστηρίξουν την αειφόρο ανάπτυξη και την περιβαλλοντική συνειδητοποίηση.

- ικανότητα οραματισμού του μέλλοντος
- ικανότητα προσοχής
- ικανότητα διεπιστημονικής σκέψης
- Ικανότητα κριτικής και δημιουργικής σκέψης
- ικανότητα ενσυναίσθησης
- ικανότητα έρευνας και επίλυσης προβλήματος
- ικανότητα συμμετοχής, εμπλοκής και ενεργού πολιτότητας
- ικανότητα συνεργασίας και επικοινωνίας
- ικανότητα δράσης
- ικανότητα υπευθυνότητας
- ικανότητα αξιολόγησης και λήψης απόφασης

Αγωγή Υγείας - Οικιακή Οικονομία

(καλλιέργεια φρούτων, λαχανικών, βοτάνων, τοπικά προϊόντα, παραδοσιακή ιατρική και γιατροσόφια, κ.λπ)

Σκοπός: τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν τα **πλεονεκτήματα** που προσφέρει το πράσινο στη ζωή του ανθρώπου.

Στόχοι:

Οι μαθητές/μαθήτριες να:

- Μετρήσουν τις θερμοκρασίες σε διάφορες επιφάνειες που εκτίθενται στον ήλιο και υπό τη σκιά των φυτών.
- Αξιολογήσουν με δοσμένα κριτήρια αυτές τις επιφάνειες και να καταλήξουν σε συμπεράσματα.
- Συμπεράνουν ότι τα φυτά μειώνουν τη θερμοκρασία.
- Γνωρίσουν τα πλεονεκτήματα των χώρων πρασίνου (θερμομονωτικό στοιχείο, εξοικονόμηση ενέργειας, ενίσχυση ψυχικής υγείας, απορρόφηση βροχής, βελτίωση ποιότητας αέρα).

Σχεδιασμός και Τεχνολογία (κατασκευή ξενοδοχείων εντόμων, ξύλινων πινακίδων, υποστήριξη φυτών)

1.1 Να ονομάζουν και να εξηγούν τα στάδια της Διαδικασίας Σχεδιασμού που απαιτούνται για την επίλυση κάποιου προβλήματος

1.2 Να αναπτύξουν δεξιότητες διεξαγωγής έρευνας (π.χ. δεξιότητες διερεύνησης προβλήματος και πιθανών λύσεων, συλλογής και αξιολόγησης πληροφοριών κ.ά)

1.3 Να εντοπίζουν, να περιγράφουν, να επιλέγουν και να ενασχολούνται με την ανάγκη επίλυσης προβλημάτων.

4.2.2 Να χρησιμοποιούν τεχνικές σχεδίασης για τη δημιουργία κατασκευαστικών σχεδίων λύσης διαφόρων προβλημάτων.

Γλώσσα, Λογοτεχνία, Ιστορία

(Μελέτη κειμένων, ποιημάτων, ιστορικών πηγών που φανερώνουν τη σχέση του λαού μας με τα Δάση, το πράσινο κ.λπ.).

Ελληνικά: Μελέτη κειμένων, ποιημάτων, θρύλων, παραδόσεων, ιστορικών πηγών που φανερώνουν τη σχέση του λαού μας με τα φυτά, τα δάση, το πράσινο

• Δημιουργία κειμένων με πληροφορίες των φυτών που υπάρχουν στον χώρο/ δημιουργία barcode και παραγωγή ηχητικών κειμένων

Συντήρηση, φροντίδα και διατήρηση κατά τις θερινές και άλλες διακοπές της σχολικής λειτουργίας

Αξιοποίηση υφιστάμενου πλαισίου : Σχολείο ανοιχτό στην κοινότητα ολόχρονα

Προϋποθέσεις

- ▶ καλή συνεργασία με την κοινότητα και τα μέλη της
- ▶ καλή οργάνωση από πλευράς σχολείου

Στόχος

- ▶ Ευαισθητοποίηση μαθητών/μαθητριών ώστε να κινητοποιήσουν την τοπική κοινότητα για την προστασία και διατήρηση του χώρου πρασίνου.

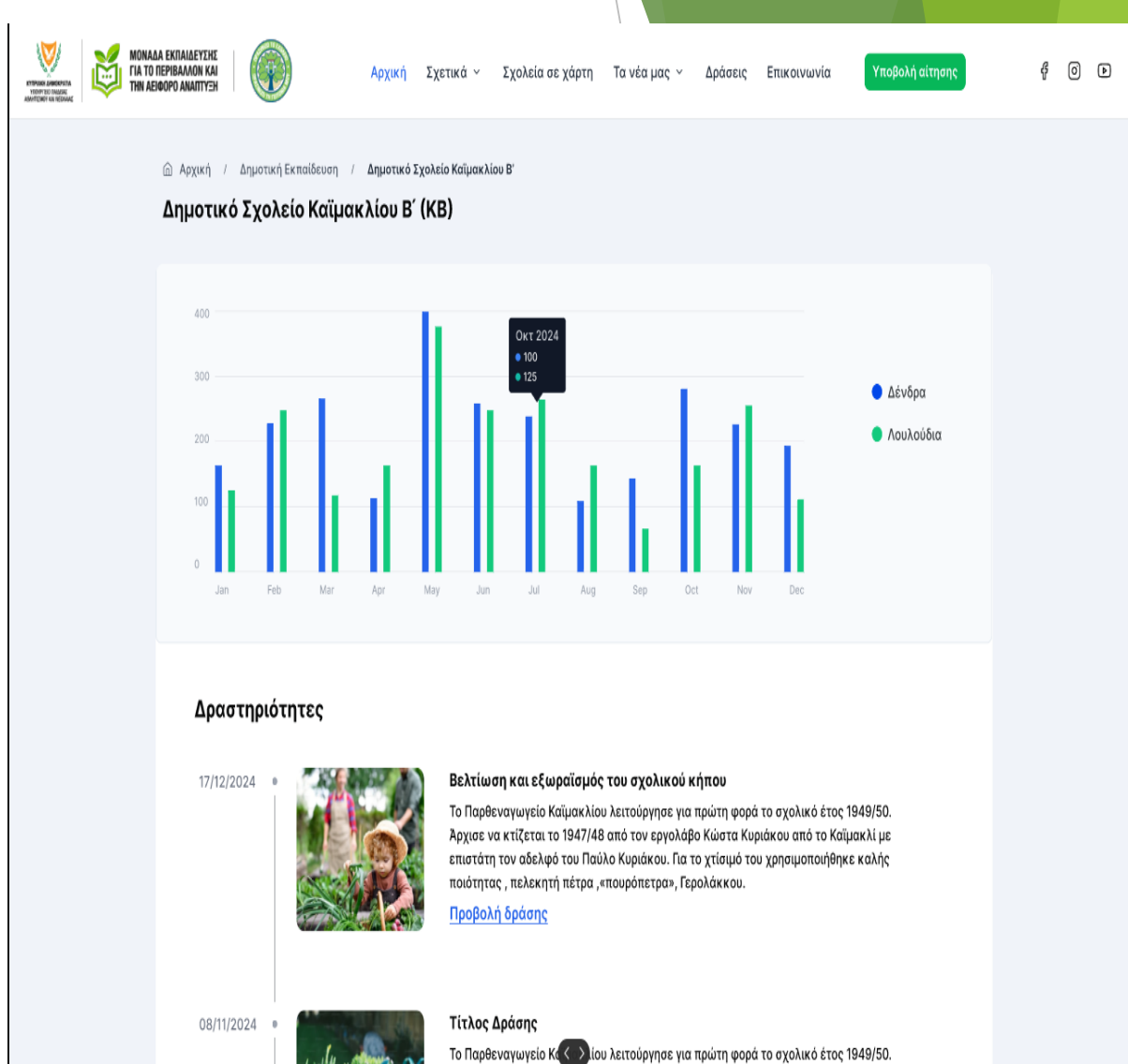
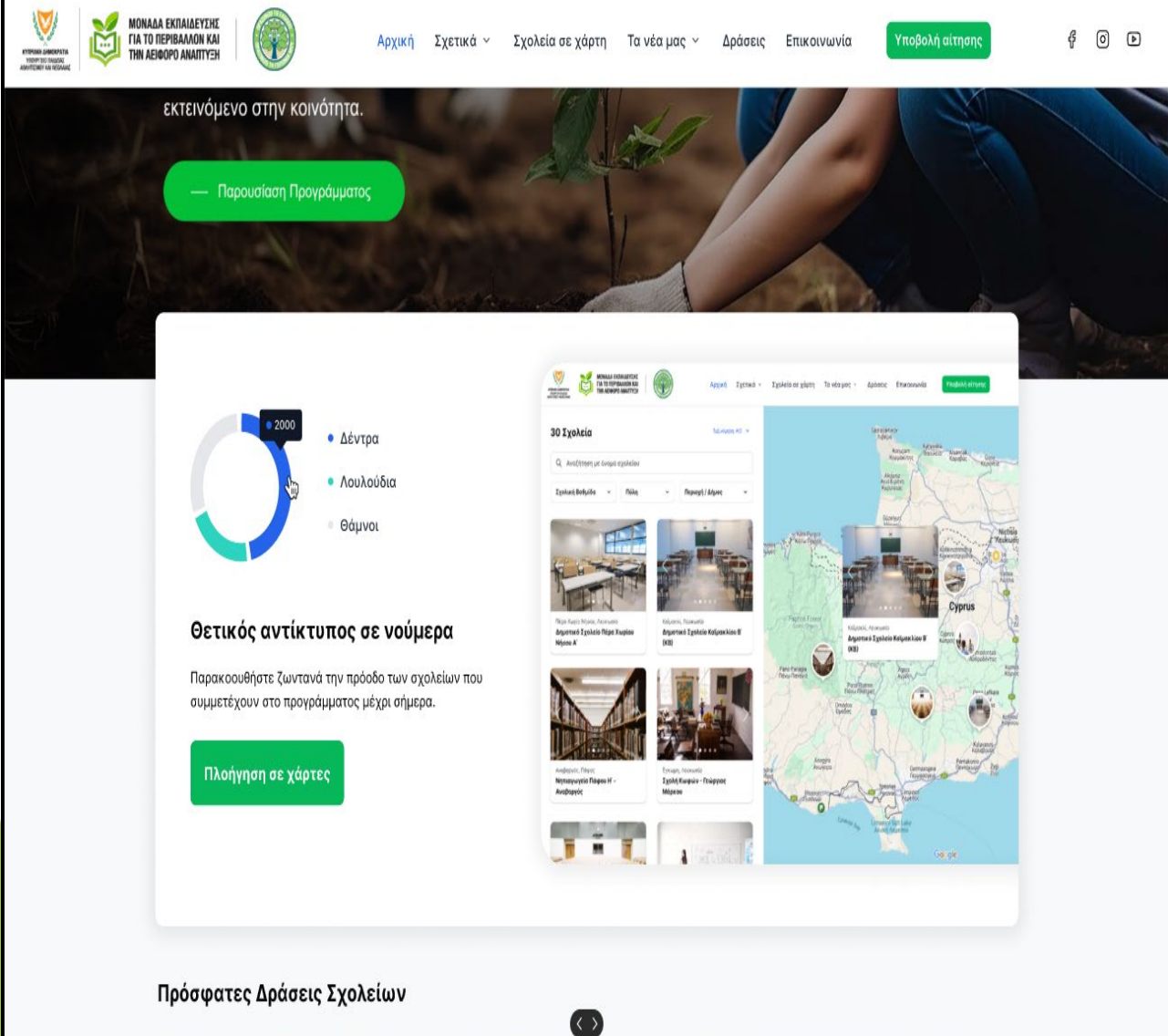
Πρόγραμμα συντήρησης

- ▶ Οργάνωση 9 ομάδων (μαθητές/μαθήτριες με τους γονείς τους, εκπαιδευτικοί, μέλη κοινότητας, φροντίστρια σχολείου) για τις 9 εβδομάδες που το σχολείο είναι κλειστό το καλοκαίρι.
- ▶ Καθορισμός προσυμφωνημένων ημερομηνιών που το κάθε παιδί θα βρίσκεται στον πράσινο χώρο για συντήρηση με τους γονείς του
- ▶ Αποστολή **προγραμματισμένων μηνυμάτων** στο κινητό των γονέων για υπενθύμιση.
- ▶ Γενική εποπτεία: φροντίστρια γονέας
- ▶ Συντονισμός ομάδων (πχ αποστολή μηνυμάτων, πρόσβαση σε εργαλεία) : γραμματέας
- ▶ Υποστηρικτές: κοινοτικό συμβούλιο, εκκλησία

Συντήρηση, φροντίδα και διατήρηση κατά τις θερινές και άλλες διακοπές της σχολικής λειτουργίας

- ▶ 1. Κατανομή των Εργασιών και Δημιουργία Ομάδων
 - ▶ Ομάδες Φροντίδας
 - ▶ Συνεργασία με γονείς
 - ▶ Συνεργασία με την τοπική κοινότητα
- 2. Καλοκαιρινό Πρόγραμμα Συντήρησης Κήπου
 - ▶ Εβδομάδα 1-2: Πότισμα, Έλεγχος εδάφους, Συγκομιδή
 - ▶ Εβδομάδα 3-4: Καθάρισμα ζιζανίων, Συγκέντρωση οργανικών υλικών, Συντήρηση δομών
 - ▶ Εβδομάδα 5-6: Έλεγχος παρασίτων, Ανανέωση κομπόστ
 - ▶ Εβδομάδα 7-8: Συνέχιση του ποτίσματος, Δημιουργία ημερολογίων για την καταγραφή της προόδου του κήπου.
 - ▶ Εβδομάδα 9-10: Προετοιμασία του κήπου για τη νέα σχολική χρονιά, Συγκομιδή και καθαρισμός
 - ▶ Εβδομάδα 11-12: Κοινή δράση συντήρησης
- 3. Κοινότητα στο Διαδίκτυο: Δημιουργία ομάδας σε πλατφόρμα ΜΚΔ ή ένα blog, όπου η σχολική κοινότητα θα αναρτά φωτογραφίες, θα μοιράζονται εμπειρίες και θα συντονίζουν τις δράσεις φροντίδας.
- ▶ 4. Άλλες ιδέες:
 - ▶ Κηπουρική με Βάρδιες
 - ▶ Δημιουργία Μικρών Εθελοντικών Ομάδων Φροντίδας
 - ▶ Οργανωμένα Σαββατοκύριακα Εθελοντικής Δράσης

Ετοιμασία διαδραστικής πλατφόρμας

ΜΟΝΑΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΡΑΣΙΝΙΖΩ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΟΥ ΠΡΑΣΙΝΙΖΩ ΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΜΟΥ» ΞΕΚΙΝΑ...

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!!!

Δρ Αραβέλλα Ζαχαρίου
Προϊστ. Μονάδας Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη
Πρόεδρος Επιτροπής Ηνωμένων Εθνών για την ΕΑΑ